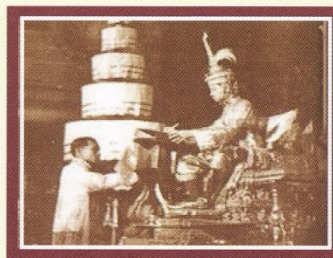

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณาของวุฒิสภา

อ.พ. ๑๘/๒๕๖๘

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ศึกษา วิเคราะห์ เปรียบเทียบ และนำเสนอข้อมูลสำคัญที่จำเป็นต่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ทั้งนี้ เพื่อใช้ในราชการรงงานด้านนิติบัญญัติของวุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิง เบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้จัดทำในรูปแบบเอกสารที่จัดพิมพ์ เป็นเล่มและในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อท่านต้องการอ่านเอกสารที่แนบมาพร้อมกับเอกสาร ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์นี้ ขอความกรุณาแตะไปที่ลิงก์ หรือ URL ที่ปรากฏด้านล่างของเอกสารนั้น ๆ เพื่ออ่านเอกสาร

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สิงหาคม ๒๕๖๘

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นางปณิดา สท้านไตรภพ	เลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์	รองเลขาธิการวุฒิสภา
นายโสภณ ขาดบุษย์จารุ	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางสาวสุธีรา จินายน	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นายวรชัย แสนสีระ	นิติกรชำนาญการ
นายทศวิมล หุ้ เกียรติทัตต์	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
นางพวงผกา วรศิลป์	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวบุษบา เสือแป้น	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวอลงกรณ์ ดันเบ็ต	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางภสพร อัครนาวิน	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๘๘

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๑๕
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกวุฒิสภา และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมวุฒิสภา สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์วุฒิสภา www.senate.go.th

ส่วนที่ ๑ สารสำคัญ บทวิเคราะห์ และตารางเปรียบเทียบ

ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๑. สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ๑
๒. บทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ๗
๓. ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗

(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)

กับร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

และร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว) ๒๕

[Podcast](#)

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๑. การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย - ๑ -
๒. บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกต
ของร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. - ๑๐ -
๓. ข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ
ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
 - สรุปคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๓/๒๕๖๓ - ๑๓ -
 - สรุปคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๗ - ๘/๒๕๖๕ - ๑๔ -
 - สรุปคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๕/๒๕๖๗ - ๑๕ -

ภาคผนวก

- : สำเนาหนังสือสภาผู้แทนราษฎร
ด่วนที่สุด ที่ สผ ๐๐๑๔/๗๘๕๗ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๘
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
กราบเรียน ประธานวุฒิสภา..... (๑)
- : ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว) (๓)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (๘)
- : รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย
ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (๔๗)
- : คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๓/๒๕๖๓ (๕๑)
- : คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๗ - ๘/๒๕๖๕ (๖๑)
- : คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๕/๒๕๖๗ (๗๑)

ส่วนที่ ๑

สาระสำคัญ บทวิเคราะห์ และตารางเปรียบเทียบ

ร่างพระราชบัญญัติ

ลักษณะปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๑. สาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

สาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๘ และได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๘ โดยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว จึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

ต่อมา ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่พุธที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง แล้วลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว มีหลักการและเหตุผล ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เพื่อปรับปรุงการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ใหญ่บ้าน ในกรณีที่เคยเป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒ (๑๑) และมาตรา ๒๓ และเพิ่มมาตรา ๑๒ (๑๑/๑))

เหตุผล

โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่ามาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ในส่วนที่กำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง เป็นคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยไม่จำแนกประเภทการกระทำความผิดและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับนั้น เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุซึ่งไม่ได้สัดส่วนกัน ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย* ดังนั้น สมควรปรับปรุงบทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๑๑) และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเหมาะสมกับการกระทำความผิดและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับตลอดจนสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

* สามารถสืบค้นคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๓/๒๕๖๓ ในภาคผนวก หน้าที่ (๕๑) ถึง (๖๐), คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๗ - ๘/๒๕๖๕ ในภาคผนวก หน้าที่ (๖๑) ถึง (๗๐) และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๕/๒๕๖๗ ในภาคผนวก หน้าที่ (๗๑) ถึง (๘๒)

ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สภาผู้แทนราษฎร
ลงมติเห็นชอบแล้ว มีเนื้อหารวมจำนวน ๘ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. วันใช้บังคับ

กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒. คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน

๒.๑ ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุด
ว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ใน บัญชี ก กฎหมายและฐานความผิด
ตามมาตรา ๑๒ (๑๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒ (๑๑))

๒.๒ ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุด
ว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ใน บัญชี ข กฎหมายและฐานความผิด
ตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้ และยังไม่พ้นกำหนดเวลา ๑๐ ปีนับแต่วันพ้นโทษหรือ
วันพ้นระยะเวลาการลงโทษหรือการกำหนดโทษ แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๑๒ (๑๑/๑))

๓. คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ซึ่งสมควรจะเป็นว่าที่ผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ซึ่งสมควรจะเป็นว่าที่ผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๒๒ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ
ต้องห้าม ดังนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
(๒) อายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ในวันรับเลือก
(๓) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ
(๔) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
(๕) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน
ไม่สมประกอบ ตีดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด
ในราชกิจจานุเบกษา

(๖) ไม่เป็นสมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการการเมือง
ข้าราชการประจำ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือของรัฐวิสาหกิจ หรือขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือลูกจ้างของเอกชนซึ่งมีหน้าที่ทำงานประจำ

(๗) ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเลื่อมเสียในทาง
ศีลธรรม

(๘) ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ
รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะทุจริตต่อหน้าที่ และยังไม่พ้นกำหนดเวลา ๑๐ ปีนับแต่
วันถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก

(๙) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ
ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ และยังไม่พ้นกำหนดเวลา ๑๐ ปีนับแต่วันพ้นโทษ

(๑๐) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้

(๑๑) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้ และยังไม่พ้นกำหนดเวลา ๑๐ ปีนับแต่วันพ้นโทษหรือวันพ้นระยะเวลาการลงโทษหรือการกำหนดโทษแล้วแต่กรณี

(๑๒) ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๖) (เมื่อราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ในหมู่บ้านนั้นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ทั้งหมดเข้าชื่อกันขอให้ออกจากตำแหน่ง ในกรณีเช่นนั้นให้นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง) หรือ (๗) (ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้รับรายงานการสอบสวนของนายอำเภอว่าบกพร่องในหน้าที่ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง) และยังไม่พ้นกำหนดเวลา ๑๐ ปีนับแต่วันถูกให้ออก

(๑๓) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และยังไม่พ้นกำหนดเวลา ๑๐ ปีนับแต่วันถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก

(๑๔) มีพื้นฐานความรู้ไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ หรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ เว้นแต่ในท้องที่ใดไม่อาจเลือกผู้มีพื้นฐานความรู้ดังกล่าวได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาจประกาศในราชกิจจานุเบกษายกเว้นหรือผ่อนผันได้ (ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓)

๔. กำหนดบัญชี ก และบัญชี ข ท้ายพระราชบัญญัติ

ให้เพิ่มบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) และบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้เป็นบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) และบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (ร่างมาตรา ๖)

๕. บทเฉพาะกาล

บทบัญญัติตามมาตรา ๓ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ไม่กระทบต่อการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เฉพาะในทางที่เป็นผลร้ายต่อบุคคลดังกล่าวจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งและเฉพาะในส่วนที่กระทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๗)

๖. มาตรการรักษาการ

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๘)

๗. บัญชีท้ายพระราชบัญญัติ

๗.๑ บัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑)

(๑) ประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด เฉพาะในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่าย

(๒) กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ในความผิดฐานกระทำการอันเป็นการทุจริต ในการเลือกตั้ง

(๓) กฎหมายว่าด้วยการพนัน ในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก

(๔) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ในความผิด ฐานค้ามนุษย์

(๕) กฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ในความผิด ฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

๗.๒ บัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑)

(๑) ประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดฐานเสพยาเสพติดและมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

(๒) กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์

(๓) กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ในความผิดฐานทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้าม ความผิดฐานก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำ ด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่า และความผิดฐานครอบครอง ซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมีได้แปรรูป โดยไม่มีรอยตราค่าภาคหลวงหรือรอยตรารัฐบาลขาย

(๔) กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือครอบครอง ทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำไม้ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่ สภาพป่าสงวนแห่งชาติ

(๕) กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ในความผิดฐานมีไว้ในครอบครอง ค้า นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม สัตว์ป่าอันตราย รวมตลอดทั้งความผิดฐานล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองเว้นแต่เป็นความผิดที่ไม่ต้องรับโทษ ความผิดฐานยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติไปจากเดิมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และความผิดฐานตัด โค่น แผ้วถาง เผา ทำลาย ต้นไม้หรือพฤษชาติอื่นในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

(๖) กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม ในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ

(๗) กฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ ในความผิดฐานกระทำการทวงถามหนี้ ในลักษณะการข่มขู่ การใช้ความรุนแรง หรือการกระทำอื่นใดที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้อื่น หรือการแสดงหรือการใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือรูปแบบที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการกระทำของศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ

(๘) กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ที่นายทะเบียน ไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้

สรุปสาระสำคัญ ของร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

แก้ไขคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของ “ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน” ดังนี้

1 ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ใน **บัญชี ก** กายพระราชบัญญัติ

2 ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ใน **บัญชี ข** กายพระราชบัญญัติ และยังไม่พ้นกำหนดเวลา **10 ปี** นับแต่วันพ้นโทษหรือวันพ้นระยะเวลาการลงโทษหรือการกำหนดโทษ แล้วแต่กรณี

บัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา 12 (11)

1 ประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด เฉพาะในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่าย

2 กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ในความผิดฐานกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

3 กฎหมายว่าด้วยการพนัน ในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก

4 กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ในความผิดฐานค้ามนุษย์

5 กฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ในความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

บัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา 12 (11/1)

ประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดฐานเสพยาเสพติดและมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับที่สาธารณะประโยชน์

กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ในความผิดฐานทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้าม ความผิดฐานก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่า และความผิดฐานครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมิได้แปรรูป โดยไม่มีรอยตรา คำภาคหลวงหรือรอยตรารัฐบาลขาย

กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือครอบครอง ทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัย ในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำไม้ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ

กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ในความผิดฐานมีไว้ในครอบครอง ค้า นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม สัตว์ป่าอันตราย รวมตลอดทั้งความผิดฐานล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองเว้นแต่เป็นความผิดที่ไม่ต้องรับโทษ ความผิดฐานยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติไปจากเดิมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และความผิดฐานตัด โค่น แผ้วถาง เผา ทำลาย ต้นไม้ หรือพฤษชาติอื่นในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมในอุทยานแห่งชาติ สวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ

กฎหมายว่าด้วยการทรงตามหนี่ ในความผิดฐานกระทำการทรงตามหนี่ในลักษณะการข่มขู่ การใช้ความรุนแรง หรือการกระทำความผิดใด ๆ ที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี่หรือผู้อื่น หรือการแสดงหรือการใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการกระทำความผิดของศาลเจ้าหน้าที่ยของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ

กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้

๒. บทวิเคราะห์
ร่างพระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

บทวิเคราะห์

ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๑. ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร
ในวาระที่หนึ่งและวาระที่สอง

๑.๑ วาระที่หนึ่ง ขั้นรับหลักการ^๑

๑.๑.๑ การเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี
ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๘ และได้เข้าสู่วาระการพิจารณาของที่ประชุม
สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เมื่อวันพฤหัสบดีที่
๓ เมษายน ๒๕๖๘

๑.๑.๒ สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ก่อนที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ในวาระที่หนึ่ง ขั้นรับหลักการ ประธานสภาผู้แทนราษฎร
ได้อนุญาตให้ นายสหชัย แจ่มประสิทธิ์สกุล ผู้อำนวยการสำนักบริหารการปกครองท้องที่ นายชวนกร
กันยะมาตร และนายเสริมสุข เหลืองทองคำ ผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทย เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุม
ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๖^๒

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายทรงศักดิ์ ทองศรี) ได้แถลงถึงหลักการ
และเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สรุปได้ ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เพื่อปรับปรุง
การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ใหญ่บ้าน ในกรณีที่เคยเป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุด
ว่ากระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒ (๑๑) และมาตรา ๒๓ และเพิ่มมาตรา ๑๒ (๑๑/๑))

^๑ สามารถสืบค้นเอกสารแนบระเบียบวาระ เอกสารประกอบการพิจารณา บันทึกการประชุมในวาระที่หนึ่ง
ขั้นรับหลักการ และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้จากเว็บไซต์ LIRT คลังสารสนเทศ
ของสถาบันนิติบัญญัติ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร <https://dl.parliament.go.th> หรือสแกนข้อมูลผ่าน QR CODE
หมายเลข ๑ ถึง ๔ ในหน้าที่ ๑๒ และหน้าที่ ๑๓ และสามารถสืบค้นพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช
๒๔๕๗ โดยสแกนข้อมูลผ่าน QR CODE หมายเลข ๕ ในหน้าที่ ๑๓

^๒ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๖ กำหนดไว้ ดังนี้

“ข้อ ๗๖ ประธานอาจอนุญาตให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริง
ต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีก็ได้”

เหตุผล

โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่า มาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ในส่วนที่กำหนดให้การกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง เป็นคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยไม่จำแนกประเภทการกระทำและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับนั้น เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุซึ่งไม่ได้สัดส่วนกัน ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น สมควรปรับปรุงบทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๑๑) และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเหมาะสมกับการกระทำและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับ ตลอดจนสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่เสนอโดย คณะรัฐมนตรี
ในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ จำนวน ๘ มาตรา มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑. วันใช้บังคับ

กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒. คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน

๒.๑ ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ใน บัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒ (๑๑))

๒.๒ ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ใน บัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้ และยังไม่พ้นกำหนดเวลา ๑๐ ปีนับแต่วันพ้นโทษหรือวันพ้นระยะเวลาการลงโทษหรือการกำหนดโทษ แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๑๒ (๑๑/๑))

๓. คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ซึ่งสมควรจะเป็นว่าที่ผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ซึ่งสมควรจะเป็นว่าที่ผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๒๒ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) อายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ในวันรับเลือก
- (๓) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- (๔) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๕) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน

ไม่สมประกอบ ตีดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(๖) ไม่เป็นสมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือของรัฐวิสาหกิจ หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือลูกจ้างของเอกชนซึ่งมีหน้าที่ทำงานประจำ

(๗) ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม

(๘) ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะทุจริตต่อหน้าที่ และยังไม่พ้นกำหนดเวลา ๑๐ ปีนับแต่วันถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก

(๙) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ และยังไม่พ้นกำหนดเวลา ๑๐ ปีนับแต่วันพ้นโทษ

(๑๐) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้

(๑๑) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้ และยังไม่พ้นกำหนดเวลา ๑๐ ปีนับแต่วันพ้นโทษหรือวันพ้นระยะเวลาการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษแล้วแต่กรณี

(๑๒) ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๔ (๖) (เมื่อราษฎรผู้มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ในหมู่บ้านนั้นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของราษฎรผู้มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ ทั้งหมดเข้าชื่อกันขอให้ออกจากตำแหน่ง ในกรณีเช่นนั้นให้นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง) หรือ (๗) (ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้รับรายงานการสอบสวนของนายอำเภอว่าบกพร่องในหน้าที่ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง) และยังไม่พ้นกำหนดเวลา ๑๐ ปีนับแต่วันถูกให้ออก

(๑๓) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และยังไม่พ้นกำหนดเวลา ๑๐ ปีนับแต่วันถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก

(๑๔) มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ หรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ เว้นแต่ในท้องที่ใดไม่อาจเลือกผู้มีพื้นความรู้ดังกล่าวได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยกเว้นหรือผ่อนผันได้ (ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓)

๔. กำหนดบัญชี ก และบัญชี ข ท้ายพระราชบัญญัติ

ให้เพิ่มบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) และบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เป็นบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) และบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (ร่างมาตรา ๖)

๕. บทเฉพาะกาล

บทบัญญัติตามมาตรา ๓ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ไม่กระทบต่อการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เฉพาะในทางที่เป็นผลร้ายต่อบุคคลดังกล่าวจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งและเฉพาะในส่วนที่กระทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๗)

๖. มาตรารักษาการ

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๘)

๗. บัญชีท้ายพระราชบัญญัติ

๗.๑ บัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑)

(๑) ประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด เฉพาะในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่าย

(๒) กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ในความผิดฐานกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๓) กฎหมายว่าด้วยการพนัน ในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก

(๔) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ในความผิดฐานค้ามนุษย์

(๕) กฎหมายว่าด้วยการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ในความผิดฐานกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

๗.๒ บัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑)

(๑) กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์

(๒) กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ในความผิดฐานทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้าม ความผิดฐานก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่า และความผิดฐานครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมีได้แปรรูป โดยไม่มีรอยตราค่าภาคหลวงหรือรอยตรารัฐบาลขาย

(๓) กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือครอบครองทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำไม้ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ

(๔) กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ในความผิดฐานมีไว้ในครอบครอง ค้า นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม สัตว์ป่าอันตราย รวมตลอดทั้งความผิดฐานล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองเว้นแต่เป็นความผิดที่ไม่ต้องรับโทษ

(๕) กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ

(๖) กฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ ในความผิดฐานกระทำการทวงถามหนี้ ในลักษณะการข่มขู่ การใช้ความรุนแรง หรือการกระทำอื่นใดที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้อื่น หรือการแสดงหรือการใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือรูปแบบที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการกระทำของศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ

(๗) กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ที่นายทะเบียน ไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้

๑.๑.๓ การอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ภายหลังจากผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้นำเสนอ ร่างพระราชบัญญัติต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่วมอภิปรายแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะ ปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของ ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๓/๒๕๖๓ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๗ - ๘/๒๕๖๕ และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๕/๒๕๖๗ ซึ่งจะประโยชน์ อย่างยิ่งต่อรัฐสภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาศึกษาแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมาย ที่มีลักษณะหรือเนื้อหาในทำนองเดียวกันต่อไป

(๒) เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือก เป็นผู้ใหญ่บ้านให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งเหมาะสมกับ การกระทำและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับ ตลอดจนสอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมในปัจจุบัน

(๓) ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ป่า ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในประเทศไทย ย่อมมีโอกาสที่จะเป็นผู้กระทำความผิดหรือเคยกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน กฎหมาย ว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และ กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ อันเป็นกฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) บัญชี ข ข้อ (๑) ถึงข้อ (๕) ซึ่งจะทำให้เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และหากมีการนำกฎหมาย ดังกล่าวไปใช้เป็นเครื่องมือเพื่อกดดันแก่งแย่งหรือกีดกันทางการเมือง ก็จะทำให้บุคคลดังกล่าวขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามในการเข้าดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านโดยไม่เป็นธรรม

๑.๑.๔ การตอบชี้แจง

เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายเสร็จแล้ว รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายทรงศักดิ์ ทองศรี) ได้ตอบชี้แจงต่อที่ประชุมสรุปสาระสำคัญได้ว่า กระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ของสภาผู้แทนราษฎรจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพื่อทำหน้าที่พิจารณาศึกษาเนื้อหาของ ร่างพระราชบัญญัติโดยละเอียด ดังนั้น จึงขอรับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่ได้จากการอภิปราย ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อนำไปใช้ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการสำหรับแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และไม่ทำให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ป่า

๑.๑.๕ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ

มติ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๘ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ ด้วยคะแนนเสียง ๓๘๔ เสียง ไม่รับหลักการ ไม่มีงดออกเสียง ไม่มี ไม่ลงคะแนน ๓ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๑ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นคณะกรรมการวิสามัญ มีกำหนดการแปรญัตติภายใน ๑๕ วัน

๑. ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระ
ในคราวการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๙
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ

เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๘

<https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=L7C2Q>

๒. เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ของสำนักงานกฤษฎีกา
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ในคราวการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๙
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ

เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๘

<https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/624772>

๓. บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๙
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ

เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๘

https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=11659&mid=4657

๔. บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๙
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ
เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๘

https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=11660&mid=4657

๕. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗
<https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=TFPGB>

ประชาชนและยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันพ้นโทษหรือวันพ้นระยะเวลาการลงโทษหรือ
รอการกำหนดโทษ แล้วแต่กรณี”

กรรมวิธีการผู้สงวนความเห็นอภิปราย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. การกำหนดฐานความผิดโดยใช้ถ้อยคำว่า “...ตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) ท้ายพระราชบัญญัติ” เพื่อจำกัดสิทธิของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน นั้น อาจไม่สามารถจำแนกความหนักเบาแห่งสภาพบังคับให้เหมาะสมแก่ลักษณะและพฤติการณ์แห่งการกระทำตามแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๓/๒๕๖๓ ที่ ๗-๘/๒๕๖๕ และที่ ๕/๒๕๖๗ ได้ ดังนั้น จึงเห็นควรกำหนดฐานความผิดไว้ในมาตรานี้ และกำหนดระยะเวลาที่จะพ้นจากการรับโทษให้ชัดเจน ซึ่งจะนำไปตามแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญทั้ง ๓ ฉบับ ดังกล่าวนั้นมากกว่า

๒. ไม่ควรกำหนดฐานความผิดเพื่อจำกัดสิทธิของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตลอดชีวิต โดยไม่มีข้อยกเว้น ดังนั้น การกำหนดฐานความผิดโดยมีการกำหนดระยะเวลาพ้นโทษไว้จึงเป็นการเหมาะสมมากกว่า

คณะกรรมการตอบชี้แจง ดังนี้

- การจัดทำบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) และบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) มีวัตถุประสงค์เพื่อจำแนกความร้ายแรงของฐานความผิด โดยบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) ประกอบด้วยการกระทำความผิดร้ายแรง เช่น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่าย ซึ่งผู้ที่กระทำความผิดฐานนี้ไม่ควรมีสิทธิได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตลอดชีวิต ส่วนบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ประกอบด้วยการกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงน้อยกว่า เช่น ความผิดฐานเสพยาเสพติดและมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ ซึ่งผู้ที่กระทำความผิดฐานนี้เมื่อได้รับโทษพ้นกำหนดเวลา ๑๐ ปี หรือพ้นระยะเวลาการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษไปแล้วก็มีสิทธิได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยข้อกำหนดดังกล่าวเป็นไปตามแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๓/๒๕๖๓ ที่ ๗-๘/๒๕๖๕ และที่ ๕/๒๕๖๗ ที่วินิจฉัยให้มีการจำแนกการกระทำและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับอย่างเหมาะสมแก่ลักษณะและพฤติการณ์แห่งการกระทำรวมทั้งสอดคล้องกับหลักนิติธรรม

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการไม่แก้ไขของคณะกรรมการ

๑.๒.๖ มาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๑๒ (๑๑/๑)

ไม่มีการแก้ไข

มีกรรมวิธีการขอสงวนความเห็น และผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายกิตติภณ ปานพรหมมาศ นายชนสิทธิ์ ยอดฉิม นายชรินทร์ วงศ์พันธ์เที่ยง นายชำนาญ จันทร์เรือง นางสาวนันทิยา ลิขิตอำนวยชัย นายบรรณ แก้วฉ่ำ และนายสุเทพ อุ๋อัน (กรรมการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้ตัดมาตรา ๔ ออกทั้งมาตรา

นายขจิตร์ ชัยนิคม ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) เป็นดังนี้
 “(๑๑/๑) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมาย
 และฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑)
 ท้ายพระราชบัญญัตินี้ และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบห้าปีนับแต่วันพ้นโทษหรือวันพ้นระยะเวลา
 รอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษ แล้วแต่กรณี”

คณะกรรมการธิการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

กรรมการผู้สงวนความเห็นและผู้แปรญัตติอภิปราย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. บัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ซึ่งกำหนดกฎหมาย
 และฐานความผิดเพิ่มเติมตามร่างมาตรา ๔ นั้น ไม่ปรากฏว่ามีการกำหนดกฎหมายและฐานความผิด
 ดังกล่าวไว้ในกฎหมายเลือกตั้งอื่น เช่น พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร
 ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนั้น
 เพื่อให้บทบัญญัติของกฎหมายต่าง ๆ มีความสอดคล้องกัน จึงควรตัดมาตรา ๔ ออกทั้งมาตรา

๒. การจำกัดสิทธิของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านควรเคารพเจตจำนงของราษฎร
 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหมู่บ้านเป็นสำคัญ ดังนั้น จึงไม่ควรกำหนดระยะเวลาในการจำกัดสิทธิของผู้ที่จะได้รับ
 เลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านไว้ถึง ๑๐ ปี เพราะเป็นการปิดกั้นโอกาสของผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษแล้ว
 จะกลับคืนสู่สังคม แต่ควรกำหนดระยะเวลาในการจำกัดสิทธิของบุคคลดังกล่าวไว้เพียง ๕ ปีนับแต่วันพ้นโทษ
 หรือพ้นระยะเวลารอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษ แล้วแต่กรณี เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านี้
 สามารถได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านได้

คณะกรรมการตอบชี้แจง ดังนี้

๑. การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน
 ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ เป็นมาตรการทางกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกลั่นกรองและตรวจสอบ
 ความเหมาะสมของผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำชุมชน ซึ่งต้องมีความน่าเชื่อถือ
 และได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่

๒. บัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ส่วนใหญ่เป็น
 กฎหมายและฐานความผิดที่มีอยู่เดิมในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗
 โดยร่างพระราชบัญญัตินี้ได้จำแนกกฎหมายและฐานความผิดตามความร้ายแรงโดยแบ่งออกเป็นบัญชี ก
 กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) และบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตาม
 มาตรา ๑๒ (๑๑/๑) เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น ดังนั้น การตัดร่างมาตรา ๔ ออกทั้งมาตราจะทำให้
 กฎหมายและฐานความผิดซึ่งเคยกำหนดไว้เป็นคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติ
 ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ต้องสิ้นผลไปด้วย

ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ทั้งมาตรา

นายบรรณ แก้วน้ำ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้ตัดความในมาตรา ๖ ออก

กรรมาธิการผู้ขอสงวนความเห็น	ไม่ติดใจ
๑.๒.๙ มาตรา ๗	ไม่มีการแก้ไข
๑.๒.๑๐ มาตรา ๘	ไม่มีการแก้ไข
๑.๒.๑๑ บัญชี ก	ไม่มีการแก้ไข

กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑)

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น และมีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายบรรณ แก้วน้ำ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้ตัดบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) ออกทั้งบัญชี

นายจิตร ชัยนิคม ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) ดังนี้

“บัญชี ก

กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑)

(๑) ประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด เฉพาะในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่าย

(๒) กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ในความผิดฐานกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๓) กฎหมายว่าด้วยการพนัน ในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก

(๔) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ในความผิดฐานค้ามนุษย์

(๕) กฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ในความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

(๖) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน”

คณะกรรมาธิการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

กรรมวิธีการผู้สงวนความเห็นและผู้แปรญัตติอภิปราย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. การเพิ่มบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) จะทำให้ผู้ที่เคยกระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดดังกล่าว ถูกจำกัดสิทธิไม่ได้รับเลือกเป็นผู้นำบ้านตลอดชีวิต ซึ่งอาจเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และอาจขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ต้องการคุ้มครองสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๒. ควรกำหนดฐานความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้ในบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) ด้วย เพราะการกระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวมีลักษณะที่ก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้างและเป็นภัยต่อสังคมอย่างร้ายแรง จึงต้องควบคุมอย่างเคร่งครัด โดยการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายนี้ไม่มีสิทธิได้รับเลือกเป็นผู้นำบ้านตลอดชีวิต

กรรมวิธีการผู้สงวนความเห็น

ไม่ติดใจ

๑.๒.๑๒ บัญชี ข

มีการแก้ไข

กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑)

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“บัญชี ข

กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑)

(๑) กฎหมายเกี่ยวกับที่ดินประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับที่ดินที่สหกรณ์ประโยชน์เสพยาเสพติด และมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

(๑/๑) กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์

(๒) กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ในความผิดฐานทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้าม ความผิดฐานก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่า และความผิดฐานครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมิได้แปรรูป โดยไม่มีรอยตราค่าภาคหลวงหรือรอยตรารัฐบาลขาย

(๓) กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือครอบครองทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำไม้ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ

(๔) กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ในความผิดฐานมีไว้ในครอบครอง ค้า นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม สัตว์ป่าอันตราย รวมตลอดทั้งความผิดฐานล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองเว้นแต่เป็นความผิดที่ไม่ต้องรับโทษ

ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๖. รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร
ซึ่งบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)
เมื่อวันพุธที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘
<https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=N4G6Q>

๗. บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๓
ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพุธที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘
https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=11723&mid=4669

๘. บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพุธที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘
https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=11725&mid=4669

๒. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยมีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง ๓๕๗ เสียง ไม่เห็นชอบ ไม่มีงดออกเสียง ๑ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ๒ เสียง

๓. ข้อเสนอของคณะกรรมการ

คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เริ่มตั้งแต่ชื่อร่างพระราชบัญญัติ คำปรารภ แล้วพิจารณาตามลำดับจนจบร่างแล้วเห็นว่า มีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติไว้ในรายงานของคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณา ดังนี้

๑) เนื่องด้วยบทบัญญัติอื่นตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้มีการบังคับใช้มาเป็นเวลานาน สมควรที่กระทรวงมหาดไทยจะดำเนินการศึกษาและทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งฉบับ เพื่อปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวให้มีมาตรการหรือกลไกที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒) เมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้แล้ว กระทรวงมหาดไทยสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้สอดคล้องกัน โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ ขั้นตอนระยะเวลา และวิธีปฏิบัติในการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านว่าเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดอันขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายฉบับนี้หรือไม่ นอกจากนั้น สมควรที่กระทรวงมหาดไทยจะพิจารณาจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อเชื่อมโยงฐานข้อมูลผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีการบริหารจัดการระบบด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพต่อไป

๓) เนื่องจากการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามร่างพระราชบัญญัตินี้ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ซึ่งตามร่างพระราชบัญญัตินี้กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นความหมายอย่างกว้างที่ครอบคลุมถึงการเลือกตั้งทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น เมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้แล้ว สมควรที่กระทรวงมหาดไทยจะกำหนดแนวทางการปฏิบัติหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจให้เกิดความชัดเจนต่อไป เพื่อป้องกันประเด็นปัญหาการบังคับใช้และตีความกฎหมาย

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการการ โดยมีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง ๓๕๒ เสียง ไม่เห็นชอบ ไม่มี งดออกเสียง ๑ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ไม่มี

หมายเหตุ สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการการ โดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๒๗^๕

^๕ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒

“ข้อ ๑๒๗ เมื่อคณะกรรมการการได้พิจารณาพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มี การแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติ มติของคณะกรรมการการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการการ และในกรณีที่คณะกรรมการการ มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการการเห็นว่าข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกต ดังกล่าวนั้นไว้ในรายงานของคณะกรรมการการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ ๑๐๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๐๕

ฯลฯ

ฯลฯ

ในกรณีที่สภาเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการการ ให้ประธานสภาส่งรายงานและข้อสังเกตไปยัง คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ องค์การอัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ฯลฯ

ฯลฯ”

๔. การวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

จากการพิจารณาศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีประเด็นข้อดีและข้อสังเกต ดังนี้

ข้อดี

- ผู้ใหญ่บ้านเป็นตำแหน่งสำคัญต่อการปกครองในระดับท้องที่ของประเทศไทย โดยมีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในการอำนวยความสะดวกและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน ทั้งยังเป็นผู้สร้างความสามัคคีและสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องที่ ตลอดจนเป็นผู้ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้าน ในการติดต่อหรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ใหญ่บ้าน โดยจำแนกตามกฎหมายที่กระทำความผิดและฐานความผิด และกำหนดระยะเวลาในกรณีที่ผู้ใดนั้นถูกต้องห้ามสมัครเพื่อรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านไว้ให้ชัดเจนและเหมาะสมกับระดับความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์ในการกระทำความผิด โดยนำไปใช้กับกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านด้วย นั้น จึงเป็นมาตรการทางกฎหมายสำหรับการกลั่นกรองและตรวจสอบบุคคล เพื่อให้ได้ผู้ซึ่งเหมาะสม มีความประพฤติ และมีคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับนับถือของราษฎรในหมู่บ้านเข้ามาดำรงตำแหน่งดังกล่าว อีกทั้งมาตรการทางกฎหมายเช่นนี้ยังเป็นการป้องกันมิให้ผู้ซึ่งมีประวัติเสื่อมเสียหรือมีพฤติกรรมที่ไม่สมควรเข้ามาดำรงตำแหน่งนั้น ๆ อันเป็นหลักประกันประการหนึ่งว่าผู้ที่จะเป็นผู้ใหญ่บ้าน กำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของราษฎรในพื้นที่ และขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ^๖

ข้อสังเกต

- ผู้อยู่อาศัยในชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ป่า ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในประเทศไทยย่อมมีโอกาสที่จะเป็นผู้กระทำความผิดหรือเคยกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ อันเป็นกฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) บัญชี ข ข้อ (๑) ถึงข้อ (๕) ซึ่งจะทำให้เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และหากมีการนำกฎหมายดังกล่าวไปใช้เป็นเครื่องมือเพื่อกดดันแก่งแย่งหรือกีดกันทางการเมือง ก็จะทำให้บุคคลดังกล่าวขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการเข้าดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านโดยไม่เป็นธรรม^๗

^๖ บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ., <https://qr.senate.go.th/sh/f?k=7GLVR> น. ๓.

^๗ เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (อ.พ. (ร) ๑๑/๒๕๖๘). น. ๑๑. <https://document.senate.go.th/file/R-1041.pdf>

๓. ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

กับร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

และร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)

กับร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นปีที่ ๕๖ ในรัชกาลปัจจุบัน	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
		
	โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยลักษณะ ปกครองท้องที่	โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยลักษณะ ปกครองท้องที่
	พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๔๐ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย	พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๔๐ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข)	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
	เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของ ผู้ใหญ่บ้านในกรณีที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดกฎหมาย บางประการให้เหมาะสมกับความหนักเบาและพฤติการณ์แห่งการกระทำนั้น ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว	เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของ ผู้ใหญ่บ้านในกรณีที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดกฎหมาย บางประการให้เหมาะสมกับความหนักเบาและพฤติการณ์แห่งการกระทำนั้น ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว
		
	มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลักษณะ ปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”	มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลักษณะ ปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”
	มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
มาตรา ๑๒ ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติและ ไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ ฯลฯ	มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๑๑) ของมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน	มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๑๑) ของมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
(๑๑) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยชลประทาน กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในฐานความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้ กฎหมายว่าด้วยที่ดิน ในฐานความผิดเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง และกฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก ฯลฯ	“(๑๑) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้”	“(๑๑) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้”
	มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑๑/๑) ของมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ "(๑๑/๑) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้ และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันพ้นโทษหรือวันพ้นระยะเวลาของการลงโทษหรือการกำหนดโทษ แล้วแต่กรณี"	มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑๑/๑) ของมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ "(๑๑/๑) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้ และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันพ้นโทษหรือวันพ้นระยะเวลาของการลงโทษหรือการกำหนดโทษ แล้วแต่กรณี"

พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
มาตรา ๒๓ ผู้ซึ่งสมควรจะเป็นว่าที่ผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๒๒ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) และ (๑๔)	มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๒๓ ผู้ซึ่งสมควรจะเป็นว่าที่ผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๒๒ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๑/๑) (๑๒) (๑๓) และ (๑๔)”	มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๒๓ ผู้ซึ่งสมควรจะเป็นว่าที่ผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๒๒ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๑/๑) (๑๒) (๑๓) และ (๑๔)”
	มาตรา ๖ ให้เพิ่มบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) และบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เป็นบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) และบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	มาตรา ๖ ให้เพิ่มบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) และบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เป็นบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) และบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗
	มาตรา ๗ บทบัญญัติตามมาตรา ๓ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ไม่กระทบต่อการดำรงตำแหน่งของกำนันผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เฉพาะในทางที่เป็นผลร้ายต่อบุคคลดังกล่าวจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งและเฉพาะในส่วนที่กระทำให้ขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ	มาตรา ๗ บทบัญญัติตามมาตรา ๓ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ไม่กระทบต่อการดำรงตำแหน่งของกำนันผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เฉพาะในทางที่เป็นผลร้ายต่อบุคคลดังกล่าวจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งและเฉพาะในส่วนที่กระทำให้ขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
	มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการ ตามพระราชบัญญัตินี้	มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการ ตามพระราชบัญญัตินี้
		
	“บัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) _____ (๑) ประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับ ยาเสพติด เฉพาะในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือ จำหน่าย (๒) กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ในความผิดฐานกระทำการ อันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง (๓) กฎหมายว่าด้วยการพนัน ในความผิดฐานเป็นเจ้ามือ หรือเจ้าสำนัก (๔) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ในความผิดฐานค้ามนุษย์ (๕) กฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ในความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน	“บัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) _____ (๑) ประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับ ยาเสพติด เฉพาะในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือ จำหน่าย (๒) กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ในความผิดฐานกระทำการ อันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง (๓) กฎหมายว่าด้วยการพนัน ในความผิดฐานเป็นเจ้ามือ หรือเจ้าสำนัก (๔) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ในความผิดฐานค้ามนุษย์ (๕) กฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ในความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
	บัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) _____ (๑) กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับ ที่สาธารณประโยชน์ (๒) กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ในความผิดฐานทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้าม ความผิดฐานก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่า และความผิด ฐานครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมิได้แปรรูป โดยไม่มีรอยตรา ค่าภาคหลวงหรือรอยตรารัฐบาลขาย (๓) กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือ ครอบครองทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำไม้ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ (๔) กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ในความผิด ฐานมีไว้ในครอบครอง ค้า นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม สัตว์ป่าอันตราย รวมตลอดทั้ง ความผิดฐานล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองเว้นแต่เป็นความผิด ที่ไม่ต้องรับโทษ	บัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) _____ (๑) ประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดฐานเสพยาเสพติด และมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ (๒) กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับ ที่สาธารณประโยชน์ (๓) กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ในความผิดฐานทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้าม ความผิดฐานก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่า และความผิด ฐานครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมิได้แปรรูป โดยไม่มีรอยตรา ค่าภาคหลวงหรือรอยตรารัฐบาลขาย (๔) กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือ ครอบครองทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำไม้ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ (๕) กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ในความผิด ฐานมีไว้ในครอบครอง ค้า นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม สัตว์ป่าอันตราย รวมตลอดทั้ง ความผิดฐานล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองเว้นแต่เป็นความผิด ที่ไม่ต้องรับโทษ ความผิดฐานยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือ เปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติไปจากเดิมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่าง พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
	(๕) กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำความผิดประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมในอุทยานแห่งชาติวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ (๖) กฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ ในความผิดฐานกระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะการข่มขู่ การใช้ความรุนแรง หรือการกระทำอื่นใดที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้อื่น หรือการแสดงหรือการใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์หรือรูปแบบที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการกระทำของศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ (๗) กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้”	และความผิดฐานตัด โค่น แผ้วถาง เผา ทำลาย ต้นไม้หรือพืชมงคลอื่นในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า (๖) กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำความผิดประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมในอุทยานแห่งชาติวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ (๗) กฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ ในความผิดฐานกระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะการข่มขู่ การใช้ความรุนแรง หรือการกระทำอื่นใดที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้อื่น หรือการแสดงหรือการใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์หรือรูปแบบที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการกระทำของศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ (๘) กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้”

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ

ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ.*

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง^๑ โดยได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมาย ทุกขั้นตอน โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. กระบวนการและขั้นตอนในการรับฟังความคิดเห็น

เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยสามารถสรุปการรับฟังความคิดเห็นได้ ดังนี้^๒

๑.๑ วิธีรับฟังความคิดเห็น

๑.๑.๑ กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๒๒๓๒ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๔ เรื่อง ความเห็นหรือข้อเสนอแนะการแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ขอความอนุเคราะห์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จังหวัด ทุกจังหวัด รวมทั้งหน่วยงานระดับกรมในสังกัดกระทรวงมหาดไทยให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะ

๑.๑.๒ กระทรวงมหาดไทยได้เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในระบบออนไลน์ ผ่านเว็บไซต์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย <http://multi.dopa.go.th/pad/news/cate1/view217>

๑.๒ จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

การรับฟังความคิดเห็นแบ่งเป็น ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ กำหนดระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ และครั้งที่ ๒ กำหนดระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๗

* เรียบเรียงโดย นายทศวิทย์ เกียรติทัตต์ วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๗๗

ฯลฯ

ฯลฯ

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

ฯลฯ

ฯลฯ”

^๒ รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๒. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องต่อร่างพระราชบัญญัติ มีดังนี้

๒.๑ การรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ ๑

จากการตอบแบบสอบถามจาก ๑๒ หน่วยงาน ข้อมูล ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ซึ่งเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาแล้วมีผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ประกอบด้วย ข้าราชการ เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จังหวัดทุกจังหวัด และราษฎรทั่วไป รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓,๖๗๔ คน โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และจากการรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ ข้อมูลวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ สรุปได้ ดังนี้^๓

ประเด็นคำถาม ข้อ ๑ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๑๑) เนื่องจากกฎหมายหลายฉบับมิได้ระบุฐานความผิดหรือไม่กำหนดกรอบเวลาการลงโทษไว้ชัดเจนสมควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๑๑) ให้มีความเหมาะสมกับการกระทำ

- การตอบแบบสอบถาม จาก ๑๒ หน่วยงาน มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๖๔ คน เห็นด้วย ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๕ ไม่เห็นด้วย ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕

- ผ่านเว็บไซต์ มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๓,๕๗๑ คน เห็นด้วย ๓,๒๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๑ ไม่เห็นด้วย ๓๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑

ประเด็นคำถาม ข้อ ๒ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะมีการแยกกลุ่มกฎหมายเพื่อระบุฐานความผิดหรือกำหนดกรอบเวลาการลงโทษ ดังนี้ กลุ่ม ก (กำหนดกรอบเวลาการลงโทษ ๑๐ ปี) และกลุ่ม ข (ระบุฐานความผิดตลอดชีวิต)

- การตอบแบบสอบถาม จาก ๑๒ หน่วยงาน มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๖๔ คน เห็นด้วย ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๓ ไม่เห็นด้วย ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖

- ผ่านเว็บไซต์ มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๓,๕๗๑ คน เห็นด้วย ๓,๐๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๖ ไม่เห็นด้วย ๕๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙

ประเด็นคำถาม ข้อ ๓ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดกรอบเวลาการลงโทษ เนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้เดิมไม่กำหนดกรอบเวลาการลงโทษ สมควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ดังนี้ กลุ่ม ก กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษายังไม่ถึง ๑๐ ปีนับถึงวันสมัครแล้วแต่กรณี

- การตอบแบบสอบถาม จาก ๑๒ หน่วยงาน มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๖๓ คน เห็นด้วย ๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒ ไม่เห็นด้วย ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘

^๓ สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเบื้องต้นร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ., กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ตารางที่ ๒.

- ผ่านเว็บไซต์ มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๓,๕๗๓ คน เห็นด้วย ๓,๐๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๑ ไม่เห็นด้วย ๕๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๑

ประเด็นคำถาม ข้อ ๔ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดกรอบเวลาการลงโทษ เนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติเดิมไม่กำหนดกรอบเวลาการลงโทษ สมควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ดังนี้ กลุ่ม ก กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามายังไม่ถึง ๑๐ ปีนับถึงวันสมัคร แล้วแต่กรณี

- การตอบแบบสอบถาม จาก ๑๒ หน่วยงาน มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๖๓ คน เห็นด้วย ๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒ ไม่เห็นด้วย ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘

- ผ่านเว็บไซต์ มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๓,๕๖๐ คน เห็นด้วย ๓,๐๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๗ ไม่เห็นด้วย ๔๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๔

ประเด็นคำถาม ข้อ ๕ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดกรอบเวลาการลงโทษ เนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าเดิมไม่กำหนดกรอบเวลาการลงโทษ สมควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ดังนี้ กลุ่ม ก กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามายังไม่ถึง ๑๐ ปีนับถึงวันสมัคร แล้วแต่กรณี

- การตอบแบบสอบถาม จาก ๑๒ หน่วยงาน มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๖๓ คน เห็นด้วย ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๐ ไม่เห็นด้วย ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐

- ผ่านเว็บไซต์ มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๓,๕๖๖ คน เห็นด้วย ๓,๑๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๕ ไม่เห็นด้วย ๔๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕

ประเด็นคำถาม ข้อ ๖ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดกรอบเวลาการลงโทษ เนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติเดิมไม่กำหนดกรอบเวลาการลงโทษ สมควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ ดังนี้ กลุ่ม ก กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามายังไม่ถึง ๑๐ ปีนับถึงวันสมัคร แล้วแต่กรณี

- การตอบแบบสอบถาม จาก ๑๒ หน่วยงาน มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๖๓ คน เห็นด้วย ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๐ ไม่เห็นด้วย ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐

- ผ่านเว็บไซต์ มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๓,๕๗๒ คน เห็นด้วย ๓,๑๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗ ไม่เห็นด้วย ๔๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓

ประเด็นคำถาม ข้อ ๗ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดกรอบเวลาการลงโทษ เนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยศุลกากรเดิมไม่ระบุฐานความผิดหรือไม่กำหนดกรอบเวลาการลงโทษ สมควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ดังนี้ กลุ่ม ก กฎหมายว่าด้วยศุลกากร ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามายังไม่ถึง ๑๐ ปีนับถึงวันสมัคร แล้วแต่กรณี

- การตอบแบบสอบถาม จาก ๑๒ หน่วยงาน มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๖๒ คน เห็นด้วย ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙ ไม่เห็นด้วย ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑

- ผ่านเว็บไซต์ มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๓,๕๖๒ คน เห็นด้วย ๓,๑๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๖ ไม่เห็นด้วย ๔๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๔

ประเด็นคำถาม ข้อ ๘ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะแก้ไขปรับปรุงฐานความผิด เนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยที่ดิน ในฐานความผิดเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์เดิมไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากที่ดินของรัฐมีการบุกรุกจำนวนมาก เช่น ที่ดินรกร้างว่างเปล่า ที่ขายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทางรถไฟ สมควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยที่ดิน ดังนี้ กลุ่ม ก กฎหมายว่าด้วยที่ดิน ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษายังไม่ถึง ๑๐ ปีนับถึงวันสมัคร แล้วแต่กรณี

- การตอบแบบสอบถาม จาก ๑๒ หน่วยงาน มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๖๓ คน เห็นด้วย ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙ ไม่เห็นด้วย ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑

- ผ่านเว็บไซต์ มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๓,๕๗๐ คน เห็นด้วย ๓,๔๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๖ ไม่เห็นด้วย ๑๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒

ประเด็นคำถาม ข้อ ๙ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะระบุงานความผิดเนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดเดิมไม่ระบุงานความผิด สมควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ดังนี้ กลุ่ม ข กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ในฐานความผิดเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า

- การตอบแบบสอบถาม จาก ๑๒ หน่วยงาน มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๖๒ คน เห็นด้วย ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๔ ไม่เห็นด้วย ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖

- ผ่านเว็บไซต์ มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๓,๘๓๘ คน เห็นด้วย ๓,๒๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๔ ไม่เห็นด้วย ๕๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖

ประเด็นคำถาม ข้อ ๑๐ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้ จะระบุงานความผิดเนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งเดิมไม่ระบุงานความผิด สมควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง ดังนี้ กลุ่ม ข กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง ในฐานความผิดกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

- การตอบแบบสอบถาม จาก ๑๒ หน่วยงาน มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๖๒ คน เห็นด้วย ๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๕ ไม่เห็นด้วย ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕

- ผ่านเว็บไซต์ มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๓,๘๔๐ คน เห็นด้วย ๓,๕๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๕ ไม่เห็นด้วย ๓๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๕

ประเด็นคำถาม ข้อ ๑๑ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะยังคงฐานความผิดเดิมกลุ่ม ข กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในฐานความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้

- การตอบแบบสอบถาม จาก ๑๒ หน่วยงาน มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๖๒ คน เห็นด้วย ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒ ไม่เห็นด้วย ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘

- ผ่านเว็บไซต์ มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๓,๘๓๗ คน เห็นด้วย ๓,๔๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๙ ไม่เห็นด้วย ๔๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑

ประเด็นคำถาม ข้อ ๑๒ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้ จะยังคงฐานความผิดเดิม กลุ่ม ข กฎหมายว่าด้วยการพนัน ในฐานความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก

- การตอบแบบสอบถาม จาก ๑๒ หน่วยงาน มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๖๒ คน เห็นด้วย ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๐ ไม่เห็นด้วย ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐

- ผ่านเว็บไซต์ มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๓,๘๓๙ คน เห็นด้วย ๓,๔๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๖ ไม่เห็นด้วย ๓๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๖

ประเด็นคำถาม ข้อ ๑๓ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามร่างกฎหมายฉบับนี้

- การตอบแบบสอบถาม จาก ๑๒ หน่วยงาน มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๖๒ คน เห็นด้วย ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๘ ไม่เห็นด้วย ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒

- ผ่านเว็บไซต์ มีผู้ตอบทั้งสิ้น จำนวน ๓,๘๓๑ คน เห็นด้วย ๓,๕๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๔ ไม่เห็นด้วย ๓๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๖

๒.๒ การรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ ๒

การรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (<http://multi.dopa.go.th/pad/news/cate1/view217>) ตั้งแต่วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๗ มีผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นทั้งสิ้น จำนวน ๑๓ คน สรุปได้ ดังนี้^๔

ประเด็นคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติม คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๑๑) เนื่องจากพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มิได้กำหนดฐานความผิดและระยะเวลาการจำกัดสิทธิไว้อย่างชัดเจน สมควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๑๑) มิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และมีความเหมาะสมกับการกระทำและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับ ตลอดจนสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

- เห็นด้วย ๑๓ คน

ประเด็นคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะมีการเพิ่มบัญชีท้าย ร่างพระราชบัญญัติ เพื่อกำหนดฐานความผิดหรือระยะเวลาการจำกัดสิทธิให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

- บัญชี ก (ระบุฐานความผิด แต่ไม่กำหนดระยะเวลาการจำกัดสิทธิ) ตามร่างมาตรา ๑๒ (๑๑)

- บัญชี ข (ระบุฐานความผิด และกำหนดระยะเวลาการจำกัดสิทธิไว้ ๑๐ ปี) ตามร่าง มาตรา ๑๒ (๑๑/๑)

- เห็นด้วย ๑๓ คน

^๔ อ้างแล้ว, ตารางที่ ๑.

ประเด็นคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดให้กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด และระบุนฐานความผิด (เดิมไม่กำหนดฐานความผิด) ไว้ในบัญชี ก ดังนี้ “ประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเฉพาะในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่าย”

- เห็นด้วย ๑๒ คน

- อื่น ๆ ๑ คน

ความเห็น

- ควรใส่เฉพาะแค่ฐานความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่รวมผู้เสพ

- ควรเพิ่มฐานความผิด ครอบครองเพื่อจำหน่าย เพิ่มเข้าไปด้วย

ประเด็นคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดให้กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง และระบุนฐานความผิด (เดิมไม่กำหนดฐานความผิด) ไว้ในบัญชี ก ดังนี้ “กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ในความผิดฐานกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง”

- เห็นด้วย ๑๒ คน

- ไม่เห็นด้วย ๑ คน

ประเด็นคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดให้กฎหมายว่าด้วยการพนัน และระบุนฐานความผิด ไว้ในบัญชี ก ดังนี้ “กฎหมายว่าด้วยการพนัน ในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก”

- เห็นด้วย ๑๒ คน

- ไม่เห็นด้วย ๑ คน

ประเด็นคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะเพิ่มกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และระบุนฐานความผิด (เดิมไม่ได้กำหนดความผิดเกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าว) ไว้ในบัญชี ก ดังนี้ “กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ในความผิดฐานค้ามนุษย์”

- เห็นด้วย ๑๓ คน

ประเด็นคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะเพิ่มกฎหมายว่าด้วยการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน และระบุนฐานความผิด (เดิมไม่ได้กำหนดความผิดเกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าว) ไว้ในบัญชี ก ดังนี้ “กฎหมายว่าด้วยการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ในความผิดฐานกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน”

- เห็นด้วย ๑๒ คน

- ไม่เห็นด้วย ๑ คน

ประเด็นคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดให้กฎหมายว่าด้วยที่ดิน และระบุนฐานความผิด (เดิมไม่กำหนดฐานความผิด) ไว้ในบัญชี ข ดังนี้ “กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์”

- เห็นด้วย ๑๒ คน

- ไม่เห็นด้วย ๑ คน

ความเห็น - ควรใช้คำว่า “ประมวลกฎหมายที่ดิน” มากกว่าคำว่า “กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน” เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติและง่ายต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ และเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการตีความเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์

ประเด็นคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดให้กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และระบุด้านความผิด (เดิมไม่กำหนดฐานความผิด) ไว้ในบัญชี ข ดังนี้ “กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ในความผิดฐานทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้าม ความผิดฐานก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่า และความผิดฐานครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมิได้แปรรูป โดยไม่มีรอยตราค่าภาคหลวงหรือรอยตรารัฐบาลขาย”

- เห็นด้วย ๑๒ คน

- ไม่เห็นด้วย ๑ คน

ประเด็นคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดให้กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ และระบุด้านความผิด (เดิมไม่กำหนดฐานความผิด) ไว้ในบัญชี ข ดังนี้ “กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือ ครอบครอง ทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัย ในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำไม้ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ”

- เห็นด้วย ๑๑ คน

- ไม่เห็นด้วย ๒ คน

ความเห็น - ควรระบุให้อยู่ในบัญชี ก มากกว่า บัญชี ข

ประเด็นคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดให้กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และระบุด้านความผิด (เดิมไม่กำหนดฐานความผิด) ไว้ในบัญชี ข ดังนี้ “กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ในความผิดฐานมีไว้ในครอบครอง ค้า นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคุม สัตว์ป่าอันตราย รวมตลอดทั้งความผิดฐานล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่เป็นความผิดที่ไม่ต้องรับโทษ”

- เห็นด้วย ๑๒ คน

- ไม่เห็นด้วย ๑ คน

ประเด็นคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดให้กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ และระบุด้านความผิด (เดิมไม่กำหนดฐานความผิด) ไว้ในบัญชี ข ดังนี้ “กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ ในความผิดฐานยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม ในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ”

- เห็นด้วย ๑๑ คน

- ไม่เห็นด้วย ๒ คน

ความเห็น - ควรระบุให้อยู่ในบัญชี ก มากกว่า บัญชี ข

ประเด็นคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะเพิ่มกฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ และระบุนฐานความผิด (เดิมไม่ได้กำหนดความผิดเกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าว) ไว้ในบัญชี ข ดังนี้ “กฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ ในความผิดฐานกระทำการทวงถามหนี้ ในลักษณะการข่มขู่ การใช้ความรุนแรง หรือการกระทำอื่นใดที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้อื่น หรือการแสดงหรือการใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือเครื่องแบบที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการกระทำของศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ”

- เห็นด้วย ๑๒ คน

- ไม่เห็นด้วย ๑ คน

ประเด็นคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดให้กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน และระบุนฐานความผิด ไว้ในบัญชี ข ดังนี้ “กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในความผิดฐานที่เกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้”

- เห็นด้วย ๑๒ คน

- ไม่เห็นด้วย ๑ คน

ความเห็น - ควรระบุให้อยู่ในบัญชี ก

๓. สรุปการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการตราพระราชบัญญัติ มีดังนี้^๕

๓.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

- ไม่มี -

๓.๒ ผลกระทบต่อสังคม

เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านไว้อย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่เคยกระทำความผิดตามกฎหมายที่ระบุไว้ เข้าสู่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านที่เป็นตัวแทนของประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อเป็นการคัดกรองบุคคลที่เข้าสู่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นตำแหน่งที่สำคัญ ให้เป็นแบบอย่างของราษฎร หากได้บุคคลที่มีพฤติกรรมความประพฤติไม่ดี ย่อมส่งผลกระทบร้ายแรงต่อชุมชน หมู่บ้าน ซึ่งเป็นสถาบันพื้นฐานที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ จึงต้องมีการคัดกรองคุณสมบัติบุคคลอย่างเข้มงวด ประกอบกับตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเมื่อได้รับเลือกจากราษฎรส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน และนายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้ใหญ่บ้านแล้ว ถือได้ว่าผู้นั้นเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองตามกฎหมาย ตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ จึงเห็นได้ว่า ตามมาตรา ๑๒ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ กำหนดให้บุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามว่ากระทำความผิดตามกฎหมายต่าง ๆ นั้น เป็นกฎหมายที่หากได้กระทำความผิดแล้วย่อมส่งผลกระทบต่อส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ หากปล่อยไว้ให้บุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาว่าเคยกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าวมาเป็นผู้นำราษฎร

^๕ รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ., หน้า ๖.

อีกทั้งยังเป็นเจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อยตามกฎหมาย อาจทำให้เกิดการต่อต้านในชุมชน หมู่บ้าน ไม่ยอมรับบุคคลที่จะมาเป็นผู้นำ ก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธา ในหมู่บ้านเป็นปัญหาต่อความสงบเรียบร้อยได้ การพิจารณาคุณสมบัติบุคคลที่จะเป็นผู้นำหมู่บ้าน จึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาคุณสมบัติอย่างเข้มงวดเพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหากรณีดังกล่าวขึ้น การที่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) กำหนดคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามผู้ที่ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านว่าต้องไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุด ว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายหลายฉบับ เพื่อให้มีความสำคัญแก่กระบวนการพื้นฐานในการปกครอง ระบบประชาธิปไตย เพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่เคยกระทำความผิดตามที่ระบุไว้เข้าสู่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ที่เป็นตัวแทนของประชาชน และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมาย ใช้อำนาจในทางมิชอบ อันจะส่งผลอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะอันเป็นประโยชน์ส่วนรวม โดยมีเจตนารมณ์ ต้องการให้หมู่บ้านตามการปกครองท้องที่มีผู้ใหญ่บ้านที่เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอตามกฎหมาย มีหน้าที่และอำนาจหลายประการ เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน เป็นพนักงานฝ่ายปกครอง มีหน้าที่ปกครองราษฎรในหมู่บ้านและมีความรับผิดชอบหลายประการ รวมทั้งนโยบาย ของรัฐบาลไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จภายในหมู่บ้าน จึงต้องอาศัยคุณสมบัติผู้มีมาตรฐานสูง มีความประพฤติที่ดีและไม่เสื่อมเสียชื่อเสียงในด้านต่าง ๆ ซึ่งต้องเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของราษฎร ในหมู่บ้านมากกว่าการคำนึงแต่เพียงการเป็นตัวแทนราษฎร โดยมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยรวมและใช้บังคับเป็นการทั่วไปได้มุ่งหมายใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง

๓.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

- ไม่มี -

๔. การเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ต่อประชาชน

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้มีการเปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดจากกฎหมาย ผ่านทางเว็บไซต์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย <http://multi.dopa.go.th/pad/news/cate1/view217>

๕. การนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมา ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แล้ว

๖. ความเห็นต่อการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

จากการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานที่เสนอมาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เห็นว่า ได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง แล้ว

บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกต
ของร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.*

๑. ความเป็นมา

การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ โดยจัดทำร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้ต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒) โดยเป็นการแก้ไขปรับปรุงการกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ใหญ่บ้าน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒ (๑๑) และมาตรา ๒๓ และเพิ่มมาตรา ๑๒ (๑๑/๑)) ให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ว่าพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ในส่วนที่กำหนดให้การกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง เป็นลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยไม่จำแนกประเภทการกระทำและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับนั้น เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุซึ่งไม่ได้สัดส่วนกัน ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ดังนั้น จึงสมควรปรับปรุงบทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๑๑) และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องมิให้ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและเหมาะสมกับการกระทำและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับตลอดจนสอดคล้องกับสภาพการณ์^๖

๒. บทวิเคราะห์

- ประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๑๑)

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เป็นกฎหมายสำคัญที่ใช้กำหนดรูปแบบและระเบียบการปกครองในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่บ้าน ซึ่งมีผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าปกครอง เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒ (๑๑) โดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเป็นผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งรวมถึงกรณีผู้เคยกระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ยาเสพติด หรือการเลือกตั้ง โดยไม่คำนึงถึงความรุนแรงหรือประเภทของการกระทำนั้น ต่อมา ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติดังกล่าวชัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ซึ่งรับรองหลักความเหมาะสมและได้สัดส่วนในการจำกัดสิทธิของบุคคล ดังนั้น องค์การของรัฐจึงต้องดำเนินการแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว เนื่องจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้น มีผลผูกพันองค์กรของรัฐทุกแห่ง ทั้งนี้ ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคสี่

* เรียบเรียงโดยนายทศวิทย์ เกียรติทัตต์ วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

^๖ รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ., จัดทำโดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, น. ๒. <https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=7GLVR>

ที่บัญญัติไว้ว่า “คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ และหน่วยงานของรัฐ” ดังนั้น หากยังคงบังคับใช้บทบัญญัติเดิมต่อไป ย่อมอาจเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิของประชาชน จึงต้องแก้กฎหมายดังกล่าวเพื่อให้มีความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้การจำกัดสิทธิของบุคคลเป็นไปตามหลักความเหมาะสมและได้สัดส่วน ให้หน่วยงานของรัฐสามารถใช้อำนาจได้โดยชอบ และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

ด้วยเหตุนี้ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จึงได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒ (๑๑) ปรับปรุงคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน กรณีที่บุคคลเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมาย โดยกำหนดฐานความผิดให้เหมาะสมกับการกระทำและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับและสถานการณ์ปัจจุบัน และกำหนดให้ผู้ที่เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) และยังไม่พ้นกำหนดเวลา ๑๐ ปีนับแต่วันพ้นโทษหรือวันพ้นระยะเวลาการลงโทษหรือการกำหนดโทษ แล้วแต่กรณี เป็นผู้ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านด้วย นอกจากนี้ ยังได้มีการเพิ่มบัญชี ก และบัญชี ข เพื่อกำหนดฐานความผิดอันจะทำให้ผู้ที่กระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวเป็นผู้ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านไว้ท้ายพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

๓. บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติ

ข้อดี

- ผู้ใหญ่บ้านเป็นตำแหน่งสำคัญต่อการปกครองในระดับท้องที่ของประเทศไทย โดยมีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในการอำนวยความสะดวกและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน ทั้งยังเป็นผู้สร้างความสามัคคีและสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องที่ ตลอดจนเป็นผู้ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้าน ในการติดต่อหรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ใหญ่บ้าน โดยจำแนกตามกฎหมายที่กระทำความผิดและฐานความผิด และกำหนดระยะเวลาในกรณีที่ผู้นั้นถูกต้องห้ามสมัครเพื่อรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านไว้ให้ชัดเจนและเหมาะสมกับระดับความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์ในการกระทำความผิดโดยนำไปใช้กับกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านด้วย นั้น จึงเป็นมาตรการทางกฎหมายสำหรับการกลั่นกรองและตรวจสอบบุคคล เพื่อให้ได้ผู้ซึ่งเหมาะสม มีความประพฤติ และมีคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับนับถือของราษฎรในหมู่บ้านเข้ามาดำรงตำแหน่งดังกล่าว อีกทั้งมาตรการทางกฎหมายเช่นนี้ยังเป็นการป้องกันมิให้ผู้ซึ่งมีประวัติเสื่อมเสียหรือมีพฤติกรรมที่ไม่สมควรเข้ามาดำรงตำแหน่งนั้น ๆ อันเป็นหลักประกันประการหนึ่งว่าผู้ที่จะเป็นผู้ใหญ่บ้าน กำนัน แพทย์ประจำตำบล

และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของราษฎรในพื้นที่ และขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ^๗

ข้อสังเกต

- ผู้อยู่อาศัยในชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ป่า ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในประเทศไทย ย่อมมีโอกาที่จะเป็นผู้กระทำความผิดหรือเคยกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ อันเป็นกฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) บัญชี ข ข้อ (๑) ถึงข้อ (๕) ซึ่งจะทำให้เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และหากมีการนำกฎหมายดังกล่าวไปใช้เป็นเครื่องมือเพื่อกีดกันกีดกันหรือกีดกันทางการเมือง ก็จะทำให้บุคคลดังกล่าวขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการเข้าดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านโดยไม่เป็นธรรม^๘

^๗ บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ...) พ.ศ., <https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=7GLVR> น. ๓.

^๘ เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (อ.พ. (ร)). น. ๑๑.

ข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สรุปคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๓/๒๕๖๓^๙

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๓/๒๕๖๓

ศาลปกครองนครราชสีมา

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

รธน. มาตรา ๒๖

พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑)

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) ที่บัญญัติคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านในส่วนที่ว่า “ต้องไม่ใช่ผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง” โดยมีได้ระบุไว้ชัดเจนว่าเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งฐานใด ย่อมหมายความว่ากระทำความผิดในทุกฐานความผิดรวมทั้งไม่ได้กำหนดกรอบระยะเวลาในกรณีที่ผู้นั้นถูกต้องห้ามรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านไว้ด้วย ทำให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งในทุกกรณีถูกจำกัดสิทธิการได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตลอดชีวิต โดยไม่มีการจำแนกประเภทการกระทำและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับตามลักษณะและพฤติการณ์แห่งการกระทำ นั้น อันเป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุซึ่งไม่ได้สัดส่วนกัน ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง

^๙ จากเว็บไซต์ของศาลรัฐธรรมนูญ https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/download/article/article_20210114145647.pdf

สรุปคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๗ - ๘/๒๕๖๕^{๑๐}

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๗ - ๘/๒๕๖๕

ศาลปกครองกลาง

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

รธน. มาตรา ๒๖

พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) (ในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด)

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านในส่วนที่ว่า “ต้องไม่ใช่ผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด” โดยมีได้ระบุชัดเจนว่าเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดฐานใด รวมทั้งไม่ได้กำหนดระยะเวลาในกรณีที่ผู้นั้นถูกต้องห้ามสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านไว้ ย่อมทำให้บุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดทุกฐานความผิด จะมีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตลอดชีวิต การไม่จำแนกประเภทการกระทำและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับให้เหมาะสมแก่ลักษณะและพฤติการณ์แห่งการกระทำ และไม่กำหนดระยะเวลาในกรณีที่ผู้นั้นถูกต้องห้ามสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านไว้ เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่ได้สัดส่วนกัน ขัดต่อหลักนิติธรรม และไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน บทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๑๑) จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ โดยกำหนดคำบังคับให้คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญมีผลเมื่อพ้นสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย และสมควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) ทั้งอนุมาตรา ให้มีความเหมาะสมกับประเภทของการกระทำและความหนักเบาตามสภาพแห่งข้อหา ตลอดจนสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

^{๑๐} จากเว็บไซต์ของศาลรัฐธรรมนูญ https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/download/article/article_20220815112718.pdf

สรุปคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๖๗^{๑๑}

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๖๗

ศาลปกครองเพชรบุรี

ผู้ร้อง

-

ผู้ถูกร้อง

รธน. มาตรา ๒๖

พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) (ในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้)

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) ที่บัญญัติคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ โดยไม่ได้ระบุชัดเจนว่าเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้อันใด ทำให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ในทุกกรณีเป็นลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านโดยไม่จำแนกประเภทการกระทำและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับให้เหมาะสมแก่ลักษณะและพฤติการณ์แห่งการกระทำและไม่ได้กำหนดระยะเวลาที่ผู้นั้นถูกต้องห้ามสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านไว้ให้เหมาะสมกับระดับความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์ในการกระทำความผิด เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ขัดต่อหลักนิติธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ โดยกำหนดคำบังคับให้มีผลเมื่อพ้นสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยและสมควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) ให้มีความเหมาะสมกับประเภทของการกระทำและความหนักเบาตามสภาพแห่งข้อหาตลอดจนสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

^{๑๑} จากเว็บไซต์ของศาลรัฐธรรมนูญ https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/download/article/article_20240620083228.pdf

ภาคผนวก

- : สำเนาหนังสือสภาผู้แทนราษฎร
ด่วนที่สุด ที่ สผ ๐๐๑๔/๗๘๕๗ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๘
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
กราบเรียน ประธานวุฒิสภา
- : ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
- : รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
- : คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๓/๒๕๖๓
- : คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๗ - ๘/๒๕๖๕
- : คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๕/๒๕๖๗

<https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=SYWT4>

(โปรดแตะที่ URL)

ข้อ ๑๑๙ ในกรณีที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ
เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติใดในวาระที่หนึ่งแล้ว
ประธานวุฒิสภาอาจพิจารณาอนุญาตให้คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา
คณะใดคณะหนึ่งที่เกี่ยวข้อง หรือวุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้น
คณะหนึ่งมีจำนวนไม่เกินสิบห้าคน แล้วแต่กรณี
เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้ว
และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว
ให้คณะกรรมการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน
ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิก
ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒